

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)

SSN Zbigniew Strus (sprawozdawca)

SSN Maria Grzelka

w sprawie z powództwa P.(...) GmbH z siedzibą w D.,
przeciwko "M.(...)" Spółce z o.o. w W. o zapłatę, po rozpoznaniu na posiedzeniu
niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 października 2005 r., zażalenia strony pozwanej
na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 19 lipca 2005 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z 19 lipca 2005 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację pozwanej Spółki od wyroku Sądu Okręgowego w W. z 17 marca 2005 r. wydanego w sprawie gospodarczej. Sąd ustalił, że żądając odpisu wyroku z uzasadnieniem pełnomocnik pozwanej nie doręczył odpisu tego wniosku stronie powodowej – wbrew wymaganiu zawartemu w art. 479⁹ § 1 k.p.c. Mimo tego braku Sąd Okręgowy doręczył pozwanej odpis wyroku z uzasadnieniem a następnie przedstawił Sądowi Apelacyjnemu apelację tej strony, tymczasem skutkiem omawianego uchybienia powinien być zwrot wniosku. Uwzględnienie wniosku podlegającego zwrotowi Sąd Apelacyjny utożsamiał co do skutków z wypadkiem doręczenia wyroku i uzasadnienia na skutek wniosku spóźnionego i uznając, że w razie takiego zdarzenia termin do wniesienia apelacji biegnie od dnia, w którym upłynął termin do żądania uzasadnienia (art. 369 § 2 k.p.c.) na podstawie art. 373 k.p.c. apelację odrzucił.

Pozwany w zażaleniu zarzuca naruszenie art. 471 § 1 w zw. z art. 373 k.p.c. i wnosi o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawodawca nie uznał za konieczne zamieszczenie w kodeksie legalnej definicji pism procesowych uznając za wystarczające potoczne rozumienie pojęcia „pismo”, wskazał jednak (art. 125 § 1 k.p.c.) istotną ich zawartość: wnioski i oświadczenia stron składane poza rozprawą. Należy dostrzec różnorodność pism procesowych utrudniającą ich systematyzację, wynikającą z bogactwa materii, której dotyczyć mogą owe wnioski i oświadczenia. Pismo może być składane w celu przygotowania rozprawy lub dotyczyć kwestii incydentalnej (np. zawiadomienie o nadzwyczajnej przeszkodzie w stawieniu się na rozprawę – art. 214 k.p.c.); może dotyczyć istoty sprawy lub czynności wypadkowej, odnosić się do sytuacji procesowej strony przeciwnej albo wyłącznie sytuacji strony wnoszącej pismo. Kontynuując ten wątek można też wskazać pisma szczególne, zwłaszcza środki odwoławcze i środki zaskarżenia nadzwyczajne o dokładnie określonych elementach kreatywnych, które „ponadto” powinny czynić radość wymaganiom przewidzianym dla pism procesowych (np. apelacja, skarga kasacyjna). Regulując złożone i dynamiczne zjawisko jakim jest proces sądowy w akcie rangi kodeksu, ustawodawca nie mógł przekroczyć miary szczegółowości, powyżej której drobiazgowość unormowania pozbawiłaby akt normatywny cechy zrozumiałości. Takie szczegółowe kwestie pozostawiono praktyce, a wśród nich rozstrzyganie, czy doręczaniu podlegają odpisy wszelkich pism procesowych. Zwrócić należy bowiem uwagę na sformułowanie art. 128 k.p.c., w którym obowiązek dołączania odpisów pisma i załączników powiązany został z celem, tj. doręczeniem ich uczestniczącym w sprawie osobom.

Praktyka sądowa przyjęła jako kryterium podział na pisma dotyczące samego toku (biegu) procesu i pisma dotyczące istoty sprawy. Doręczanie tych drugich jest koniecznością wynikającą z zasady równości stron oraz bezwzględnego obowiązku zapewnienia im przez sąd możliwości działania i obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c., art. 401 pkt 2 k.p.c.). Żądanie uzasadnienia wyroku (art. 328 § 1 k.p.c.) determinujące doręczenie go wraz z uzasadnieniem (art. 331 k.p.c.) przysługuje każdej stronie i realizuje powszechne prawo „każdego” do rzetelnego procesu, w którym sąd obowiązany jest wyjaśnić motywy rozstrzygnięcia. Wypełnienie tego prawa odbywa się między sądem a stroną żądającą uzasadnienia. Dlatego sąd został wyposażony w kompetencje rozstrzygnięcia z urzędu o zachowaniu terminu wyznaczonego na złożenie

wniosku (art. 328 § 1 zdanie drugie k.p.c.). Nie można zaprzeczyć, że żądanie sporządzenia uzasadnienia wyroku wpływa na bieg sprawy (art. 369 k.p.c.), jednak z powołanego prawa do rzetelnego procesu wynika reguła zaskarżenia wyroku uzasadnionego na piśmie, w związku z czym żądanie takie nie pogarsza sytuacji drugiej strony, ponadto proces winien być – w granicach swobody pozostawionej praktyce – kształtowany w sposób racjonalny, uwzględniającej proporcje celu i środków.

Obowiązek doręczania drugiej stronie odpisu pisma w sprawach gospodarczych (art. 479⁹ § 1 k.p.c.) jest uciążliwy i łączy się z kosztami. Ponieważ treść żądania sporządzenia uzasadnienia wyroku jest maksymalnie prosta (podobnie jak sprawdzenie zachowania terminu) należy akceptować i utrzymać dotychczasową praktykę zaliczającą to żądanie do pism związanych z tokiem sprawy, niepodlegających doręczeniu drugiej stronie. W takim razie nie ma do niego zastosowania wymagania doręczania przez wnioskodawcę odpisu żądania drugiej stronie i dołączenia dowodu doręczenia. Uznając przeto zarzuty zażalenia za usprawiedliwione, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 2 i 3 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie.